

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Sekretarz Stanu

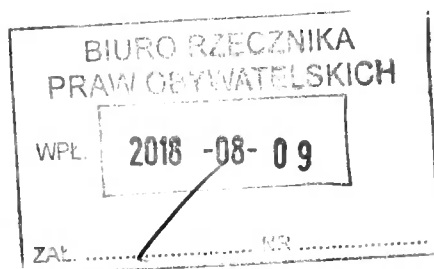
Warszawa, 7 sierpnia 2018 r.

RPW/46955/2018 P
Data: 2018-08-09

DWOIP-I-053-9/18

UNP: 180802-00937

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

W odpowiedzi pismo z dnia 4 lipca 2018 r. nr IX.517.1842.2017.MK, dotyczące problematyki widzeń skazanych i tymczasowo aresztowanych z osobami niepełnoletnimi uprzejmie informuję, że nie kwestionując wyrażonego przez Pana Rzecznika poglądu dotyczącego ujednoczenia zasad i sposobu widzeń skazanych i tymczasowo aresztowanych z osobami niepełnoletnimi, należy zauważyć, że występujące różnice w tym zakresie były celowym wynikiem działań ustawodawcy. W ramach nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego ustawą z dnia 16 września 2011 r. *o zmianie ustawy- Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2011 r. nr 240 poz. 1431) wprowadzono w miejsce zapisu w art. 105a § 1 k.k.w. (ostatnie zdanie) „Osoby do lat 15 mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich” regulację „Osoby niepełnoletnie mogą korzystać z widzeń tylko pod opieką osób pełnoletnich”. Natomiast w stosunku do widzeń z tymczasowo aresztowanymi (a więc osobami o innym statusie procesowym niż skazany lub ukarany) pozostawiono regulację „Małoletni do lat 15 korzysta z widzenia z tymczasowo aresztowanym pod opieką pozostającego na wolności przedstawiciela ustawowego lub pełnoletniej osoby najbliższej, a w razie gdy uprawniony do opieki nad małoletnim podczas widzenia nie uzyskał zgody na widzenie, nie chce lub nie może z niego skorzystać – pod opieką funkcjonariusza (art. 217 § 1f k.k.w.).

Z uzasadnienia do wspomnianej nowelizacji wynika, że „Nowelizacja art. 105a k.k.w. ma na celu ochronę osób niepełnoletnich przed szkodliwym wpływem środowiska więziennego

realizowaną przez zapewnienie nadzoru osób dorosłych nad osobami niepełnoletnimi uczestniczącymi w widzeniu. Znowelizowano treść §2, w którym unormowano zasady organizacji widzeń.”

Należy przy tym pamiętać o zasadach i sposobie udzielania widzeń w aspekcie całościowym. I tak, widzenia z tymczasowo aresztowanymi zgodnie art. 217 § 2 k.k.w. odbywają się zawsze pod nadzorem funkcjonariusza SW a w przypadku skazanych niekoniecznie, pomimo treści przepisu art. 217 § 5 k.k.w. wobec przewidzianego rozwiązania *lex specialis* w art. 92 pkt 11 k.k.w., które umożliwia w zakładzie karnym typu otwartego odbycie widzenia bez nadzoru administracji zakładu karnego. Ponadto ze względów procesowych, mogą zaistnieć przypadki, iż przedstawiciel ustawowy lub osoba pełnoletnia najbliższa dla niepełnoletniego nie otrzyma zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym od organu, do którego dyspozycji on pozostaje. Natomiast odnośnie skazanego, co do zasady, brak jest tego typu przesłanek. Tym samym, gdyby odmowa ze strony administracji jednostki penitencjarnej na widzenie ze skazanym miała miejsce, byłoby to zupełnie odosobnione i wyjątkowe, tym bardziej, że dotyczy to jedynie przypadków, gdy taka osoba towarzyszy niepełnoletniemu, który przybył na widzenie ze skazanym.

Jednoczenie, postulat ujednoczenia zasad i sposobu widzeń z niepełnoletnimi nie musi prowadzić do automatycznego wprowadzenia rozwiązania z art. 217 k.k.w. w zakresie dotyczącym widzeń ze skazanymi, a nie odwrotnie - przyjęcia regulacji z art. 105a § 2 k.k.w., jako bardziej pożądanej, biorąc pod uwagę motywy uzasadnienia do w/wym. nowelizacji Kodeksu karnego wykonawczego w przedmiotowym zakresie.

Rodzaj kontaktów skazanego ze światem zewnętrznym w dużej mierze zależy od niego samego, od jego postawy i zachowania w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności. Prowadzone oddziaływania penitencjarne ukierunkowane są w szczególności na przygotowanie skazanego do właściwego funkcjonowania na wolności i utrzymywania prawidłowych kontaktów z osobami bliskimi. Dlatego tak duże znaczenie w procesie resocjalizacji przypisuje się utrwalaniu i podtrzymywaniu właściwych relacji skazanego z osobami bliskimi, przede wszystkim z dziećmi, poprzez widzenia oraz zezwolenia i przepustki skutkujące pobytem skazanego poza terenem zakładu karnego. Widzenia skazanych z osobami bliskimi realizowane na terenie zakładu karnego są zróżnicowane z uwagi na rodzaj i typ zakładu karnego. W widzeniach mogą uczestniczyć nie więcej niż dwie osoby pełnoletnie. Liczba osób niepełnoletnich nie podlega ograniczeniu. Określono również, że osoba niepełnoletnia może skorzystać z przysługującego jej widzenia tylko pod opieką osób pełnoletnich.

Powyższe unormowanie w art. 105a § 2 k.k.w. nie oznacza, że w przypadku, gdyby osoba pełnoletnia nie uzyskała zgody administracji zakładu karnego na widzenie, towarzyszące jej osoby (lub osoba) niepełnoletnie, nie mogłyby skorzystać z takiego widzenia ze skazanym pod opieką funkcjonariusza SW. Oczywiście o ile osoba pełnoletnia, która nie otrzymała zgody na widzenie, wyraziłaby zgodę na widzenie osoby niepełnoletniej bez swojej obecności.

Tak więc, aktualne rozwiązania prawne w tym zakresie nie zakazują realizacji widzenia osoby niepełnoletniej ze skazanym w przypadku braku zgody na widzenie dla osoby pełnoletniej, która przybyła z niepełnoletnim do zakładu karnego.

Administracja jednostki penitencjarnej wobec braku normy zakazującej w tym zakresie powinna umożliwić widzenie osobie niepełnoletniej ze skazanym w sytuacji, gdy stawiała się na widzenie, a jedynie (w celu wypełnienia dyspozycji zwartej w art. 105a § 2 k.k.w.) zrealizować je pod opieką funkcjonariusza SW. Analogicznie, jak w uregulowanym w art. 217 k.k.w. przypadku, dotyczącym widzenia z tymczasowo aresztowanym.

Powyższe, zgodne jest ze stanowiskiem wyrażonym w komentarzu do art. 105a Kodeksu karnego wykonawczego teza 8 (*Kodeks Karny Wykonawczy, Komentarz, Kazimierz Postulski, Warszawa 2016 wyd. 3 Wolters Kluwer k. 736*).

Mając na uwadze podnoszone przez Pana propozycje, pismo z dnia 4 lipca 2018 r. nr IX.517.1842.2017.MK zostało przekazane do Zespołu do opracowania projektu zmian przepisów prawa karnego wykonawczego, w celu uwzględnienia w jego pracach przedmiotowej problematyki.

SZKRETYWIZACJA STANU
W Ministerstwie Sprawiedliwości

Patryk Jaki

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
00-950 Warszawa, Al. Ujazdowskie 11
Centrala tel. (22) 52 12 888

-1-

DuoiP-053-9/18
180802-00937

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2018 -08- 09
Zp.	NR

Pan

Adam Bodwet

Biuro Prok. Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

Wyprodukowano w 2016 roku. Termin trwałości kleju 2 lata.

16177